

Bibelns historiska tillförlitlighet - Arkeologin bekräftar Bibeln!

[Spara som PDF](#)

Detta föredrag höll Lennart Jareteg i Salemförsamlingen i Moholm lördagen den 26 mars, 2022. Det var första föredraget under dagen. I föredraget går Lennart igenom material som kan bekräfta Bibelns historiska trovärdighet, som t.ex. arkeologiska fynd vid utgrävningar, inskriptioner på stenar, epos, rester av Babels torn, storleken på Noas ark, m.m. Dessutom lite egna tankar om Babels torn.

Vill du lyssna till föredraget kan du göra det via spelaren nedan. Föredraget har i stort sett samma innehåll som texten.

Klicka på [denna länk](#) för att lyssna om du inte ser en spelare ovan eller högerklicka för att ladda hem ljudfilen (mp3).

[Vill du se presentationen som visades under föredraget samtidigt som du lyssnar kan du öppna PDF-filen via denna länk.](#)

Ett gott förhållande till Bibeln

Har du tänkt på det, att så fort det händer något stort i världen, som en ekonomisk kris, ett presidentval i USA, en pandemi, eller som kriget i Ukraina, då går de apokalyptiska spekulationerna igång något alldeles oerhört. Då dyker det upp en massa påståenden ute på Nätet, som kan handla om vem som är Antikrist, om vilddjurets märke, ett tredje världskrig, osv. Men vanligen saknar sådana spekulationer en förankring i Bibeln.

Så skall man då som kristen i dessa tider – när informationsflödet är helt enormt och informationen ofta väldigt felaktig – stå fast i tron, och inte dras iväg av villfarelser, eller vidlyftiga spekulationer, eller påståenden, då är det viktigt att vara ordentligt insatt i Bibelns hela undervisning. För det är ju "summan av Guds ord som är sanning". Och då är det helt avgörande att vi räknar med att **hela** Bibeln är **sann** och en auktoritet att lita på.

Därför skall jag dela lite tankar och fakta kring saker som Bibeln berättar om och som kan stärka vår tilltro till Bibeln. Det kommer bl.a. att handla om en del kända arkeologiska fynd. Jag tänker också dela några tankar och fakta kring Noas ark

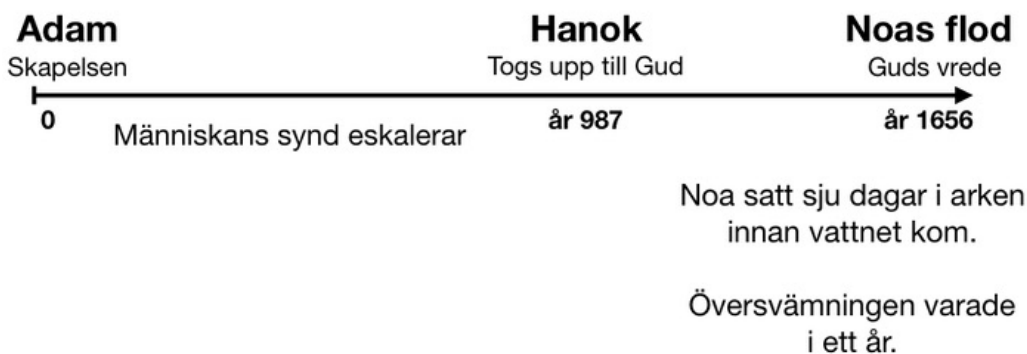
och Babels torn.

En god vana som kristen, är att alltid ha en pågående genomläsning av Bibeln. När man har läst klart så börjar man om. Hur mycket man hinner läsa varje dag är så klart väldigt individuellt. Men vid varje genomläsning hittar man säkert många nya intressanta saker. Efter ett tag kan man börja se en större bild. Kanske börjar man studera årtalen, kanske kollar man upp vad de olika personernas namn betyder. Eller så gör man andra djupdykningar.

Ser man t.ex. på tiden mellan Adam och Noa, så kan man se den perioden som en förenklad profetisk bild av Guds hela frälsningshistoria. Det börjar med skapelsen, fortsätter med människans syndafall och att synden eskalerar, och slutar med att Gud uttömmar sin vrede/en dom över jorden. Men de rättfärdiga räddas undan vreden via Noas ark, en "frälsningens ark" - som ju är en bild för Jesus.

"Evangelium" enligt 1 Mos 1-9

En förenklad bild av Guds hela frälsningshistoria

Intressant är också att Noa och de övriga satt **sju** dagar i arken, **distanserade från det omgivande samhället**, innan vreden kom, alltså innan vattnet kom. Det skulle vi kunna se som en profetisk bild för den förmodade period på **sju** år som den kristna församlingen kan bli tvungen att leva lite **utanför det omgivande samhället** under den kommande antikrists regeringstid. Men när vattnet kom vid Noas tid, då **lyftes** arken upp mot himlen, och de blev räddade undan vredesdomen. Precis så kommer det att bli i det omtalade "uppryckandet" av de kristna: vi **lyfts** undan vredesdomen - som alltså sker **efter** en sjuårsperiod. Det finns så klart andra tolkningar, men detta är vad jag kan se att **Bibeln** säger oss.

Sedan var Noa och de andra i arken i **ett helt år** tills att den nya världen visade sig för dem. Det kan vara en profetisk bild för det **vedergällningens år** som

Jesaja profeterar om i Jes 34:8, då vi är tillsammans med Jesus – just för att undkomma Guds vrede över jorden. Detta sker då precis före det att den nya tiden bryter in, alltså Tusenårsriket.

Här skall jag ge dig ett litet tips på ett intressant bibelstudium: Om vi kallar detta *vedergällningens år* – alltså det som sker efter Antikrists period på sju år – för "**den åttonde dagen**", då skall du fundera över andra händelser i Bibeln där man först räknar sju dagar och sedan kommer till den åttonde dagen som blir en slags festdag, och om dessa möjligen också är profetiska bilder för det som skall komma. Vi kan t.ex. begrunda att judiska gossar skall omskäras på **den åttonde dagen**. Detta kan påminna oss om att de troende enligt Paulus ord skall förvandlas vid Jesu återkomst (1 Kor 15:50-52). Eller lövhyddohögtiden då man under sju dagar skall sitta i en hydda byggd av olivkvistar, **utanför det ordinarie hemmet**. Kvistarna skall vara från både vilda och ädla olivträd, vilket kan vara bilder för kristna och judar. Men **den åttonde dagen** är det sedan fest! Och så det osyrade brödets högtid som varar i sju dagar, men på **den åttonde dagen** är det fest. Detta kan alltså vara profetiska bilder för det jag precis nämnt om yttersta tiden, och de stärker i så fall vår tolkning om hur det kommer att bli.

Sedan kanske vi kan se Hanoks himmelfärd som en profetisk bild för Jesu himmelfärd från jorden. Hanok lyfts ju levande upp till himlen, precis som det var med Jesus för ca. 2000 år sedan.

Tittar man på alla personer från Adam till Noa och vad deras namn betyder, så kanske man där också får en liten hälsning vad gäller Guds frälsningshistoria. Namnen nedan är översatta från hebreiska till svenska. Sedan kan vi läsa dessa ord som två meningar. Det blir då som en kort variant av evangeliet.

Adam - *Människa*

Seth - *Tillsätta*

Enosh - *Svag och sjuk*

Kenan - *Besittning*

Mahalalel - *Guds lovprisning*

Jered - *Stiga ned*

Hanok - *Hängiven*

Metusela - *Man skickad*

Lemek - *Kraftfull*

Noa - *Vila*

Människan [är] tillsatt svag och sjuk [är i] besittning.

Guds lovprisning stiger ner, hängiven man skickad, kraftfull, [ger] vila.

Det här var bara en liten aptitretare när det gäller vad man kan hitta i Bibeln och som kanske gör att man kan bli ännu mer intresserad av att studera den lite djupare.

Personligen tycker jag **inte** man skall ägna sig åt s.k. bibelkoder, för det är genom Bibelns **text** som Gud vill tala till oss; dessa innehåller tillräckligt för studier som varar en hel livstid, och kanske även en evighet. De s.k. apokryfiska skrifterna tycker jag också man skall lämna därefter, för Bibeln – så som vi är van vid att se den i goda översättningar – innehåller allt vad Gud vill låta oss veta.

Guds avstamp

Den absolut första meningen i Bibeln är denna:

1 Mos 1:1: "I begynnelsen skapade Gud himmel och jord!"

Med dessa ord gör Bibeln ett av de största och starkaste anspråk som finns bland allt som är skrivet i hela världen! Smaka ordentligt på den meningen: "*I begynnelsen - skapade - **Gud** - himmel och jord!*". Gud skapade med andra ord tid, utrymmet/rummet, alla grundämnen, all materia, alla fysikens lagar samt LIV – sådant som evolutionen inte kan förklara.

Dessa ord sopar undan oerhört mycket som tycks, tänks, sägs, görs och undervisas i vår värld idag, för skapelsen är ju grunden för hela vår existens! Tänk vad oerhört mycket som ryms i dessa ord. Det här blir till ett så otroligt kraftfullt avstamp i början av Bibeln; det ger liksom kraft och tyngd åt allt det som kommer efteråt.

Så utifrån Bibelns första mening tycker jag att vi kan förstå att Gud är **ensam Gud**, att han är **allsmäktig**, och att han har **full kontroll** på allt i vår tillvaro – för han skapade ju ensam allting!

Här vill jag tipsa dig en barnmusikal som vår son skrev när han var väldigt ung som heter just *I Begynnelsen*. Den handlar om skapelsen med en sång för varje skapelsedag, plus lite till. Vi spelade in denna hemma för många år sedan. Du hittar den här:

<https://media.bibelfokus.se/ibegynnelsen/>

En brännande fråga som får ett hett svar

Men trots detta oerhörda *statement*, som Bibeln gör i den allra första meningen, finns det ändå en brännande fråga som många människor brottas med. Frågan kan vi uttrycka så här:

Kan man tro på Bibeln? Är Bibelns berättelser verkligen sanna? Är det fakta?

Det är vad vi skall syssla med en stund, och det jag skall göra är att lyfta fram lite olika saker som kan hjälpa oss att lita på Bibeln, att tro fullt ut att hela Bibeln är sann.

Här kan det passa att ta ett citat från aposteln Paulus som skrev så här:

2 Tim 3:16: "Hela Skriften är utandad av Gud"

Om det nu är så att alla texter i Bibeln är inspirerade av Gud, att han styrt textförfattarna till att skriva det de skrivit, hur kan vi då förkasta det? Hur kan vi då ifrågasätta det som står skrivet? För hela Skriften är ju utandad av Gud! Hur vågar man då ens ta bort en enda liten vers, eller ett ord, för att man inte gillar det som står där? Det tål att tänka på.

Du vet säkert att majoriteten av alla vetenskapsmän ändå gärna påpekar att det finns brister med Bibelns berättelser. Många ser berättelserna som myter och folksagor. Andra säger att det finns stora luckor och felaktigheter i de årtal Bibeln nämner. Och med evolutionsläran sopar man gärna undan hela Bibelns fundament, som alltså är Skaparen och hans skapelse.

Personligen ser jag evolutionsteorin som en *konstruerad* ursprungsberättelse för att den som inte vill tro på Bibeln skall ha ett *skenbart* trovärdigt alternativ att tro på. Men den storskaliga evolutionen är ju **inte på något sätt bevisad** utan är fortfarande bara en hypotes, en teori. Och så är det med mycket annat inom vetenskapen – men så klart inte med allt. Finns det då ändå material i arkeologin som trots mycket motstånd ändå bekräftar Bibeln? Jo, det gör det. Det finns **massor!** Och det dyker ständigt upp mer. Här kan man också begrunda det faktum att det enbart i USA finns långt över 100.000 forskare och akademiker som är kritiska till darwinismen.

En viktig sak att konstatera här är att arkeologi och historieforskning så klart inte kan bevisa *den andliga dimensionen* av Bibeln. Men Bibeln innehåller ju även tusentals andra uppgifter om t.ex. händelser, platser, personer, kungar, folk och andra fakta som arkeologin faktiskt bekräftar i många fall. Men en del arkeologiska upptäckter som kan bevisa Bibelns historiska trovärdighet är inte

alltid helt i linje med Bibelns uppgifter, men ju mer material som kommer fram – vilket alltså sker löpande – ju mer visar sådant att **Bibeln faktiskt hade rätt!** Och forskarna måste då ofta revidera sina hypoteser.

Så bland många arkeologer idag är det inte ovanligt att de anser att Bibeln är en trovärdig textbok i historia, och det grundar sig på alla de fynd som dykt upp under de senast 100-150 åren. Några sådana fynd och uppgifter skall vi kika på strax. Det jag skall lyfta fram har jag främst hämtat ifrån några äldre böcker. Därför är det kanske saker som inte så många hört talas om. Det finns så klart många nyare upptäckter, men dem får du gärna själv leta upp.

När det gäller årtalsangivelser i Bibeln så bekräftas de ibland av andra källor som t.ex. de två romerska historieskrivarna *Josefus* och *Titus Livius*.

Naturen och folken berättar

De elva första kapitlen i Bibeln beskriver som bekant enorma händelser som vi måste se som Guds mirakler. Det handlar inte om magi, så som andra religiösa skrifter ofta beskriver saker, utan här har vi berättelser om hur en allsmäktig Gud griper in i naturen och åstadkommer enorma förändringar, som t.ex. skapelsen på sex dagar, syndafloden och språkföbistringen vid Babels torn. Spår av dessa händelser är lätta att se i världen – om man bara vill se dem. I Romarbrevet står något i stil med detta:

Rom 1:20: "Ända från världens skapelse syns och uppfattas hans osynliga egenskaper, hans eviga makt och gudomliga natur, genom de verk han har skapat. Därför är de utan ursäkt"

Via arkeologin har vi också fått tillgång till berättelser ifrån många andra folkslag än det judiska folket, som handlar om en skapelse och om en enorm översvämning. Det finns alltså ett slags **kollektivt minne** bland alla folk, minnen av vad som en gång skett, för länge sedan. Dessa berättelser har vanligen en lite annan inramning än Bibelns, men de bekräftar på många sätt ändå det som Bibeln berättar om. Så enbart i dessa utspridda "folkminnen" har vi då ett slags kompletterande vittnesbörd om vår historia.

Allt som allt har man funnit minst 270 flodberättelser bland olika folkslag runt om i världen, som alltså liknar Bibelns berättelse om syndafloden.

Skapelseberättelserna är lika utspridda och väldigt många. Här är ett intressant citat av historikern och författaren *Edmond Sollberger* som arbetade för British Museum, han skrev:

"De flesta folkgrupper på jorden har bevarat minnet av en flod som var av den omfattningen och med sådana katastrofala konsekvenser [...] Sålunda finner man berättelser i Asien, i Indien, Burma, Kina och Malaysia, i Palestina och Mesopotamien, så väl som i Australien och på de flesta av Stillahavsöarna och bland Amerikas indianer. De är sällsynta men inte okända i Europa, som i Grekland, Litauen, Island och även i Wales."

Skapelsen och Floden, s. 49, Vesa och Aila Annala, 2000

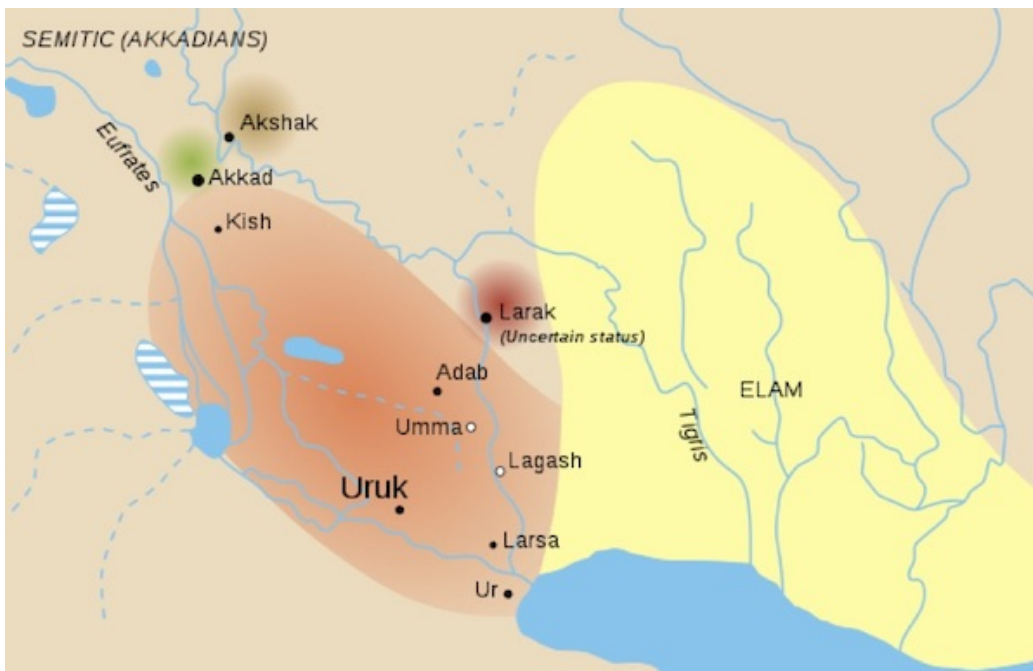
Ett fantastiskt uttalande! Så Bibeln är inte ensam med dessa två berättelser. Antingen kan man då tro att någon från början hittade på alltsammans och att detta spridit sig i olika versioner ut i världen. Eller så kan man tro att detta verkligen har hänt och att människors minne av händelserna funnits kvar under en lång tid och sedan även nertecknats, men att det med tiden skett en inblandning av olika mytiska föreställningar i folkens olika versioner. Men det finns mycket mer än sådana här "folkberättelser", och vi skall titta lite närmare på några sådana saker strax – inklusive ett exempel på en flodberättelse.

En annan sak som är viktig att känna till om Moseböckerna, det är att de **inte** har formen av skönlitteratur, eller poesi, eller dikter – det ser man i grundtexten. Texten är s.k. *sakprosa* vars syfte är att berätta om faktiska händelser. När man tittar på andra skapelse- och flodberättelser ute i världen, då har de vanligen formen av poesi, dikt eller högtravande epos. Och som bibeltrogen kan man därför se dessa epos som förvanskningar av den ursprungliga berättelsen – som alltså var dokumentär. Men sådana här epos har ändå ett värde, för de visar vad andra folk ute i världen visste och tänkte om händelser som skapelsen och syndafloden. Och på så vis kan de bekräfta Bibelns faktamässiga vittnesbörd.

Sumerriket

Känner du till det sumeriska riket *Sumer*? Det räknas som världens första civilisation. Det fanns i det område som idag är södra Irak, i området man ibland kallar för *tvåflodslandet*, alltså mellan floderna Eufrat och Tigris. I Sumer utvecklades det första kända skriftspråket, *kilskriften* som skrevs på lertavlor. I Sumer uppfann man även hjulet och man räknade med det *sexagesimala* talsystemet, med 60 som bas istället för det decimala som vi har idag med 10 som bas. Från deras talsystem kommer detta med 60 minuter på en timme, 60 sekunder på en minut, och det finns även i den 360-gradiga cirkeln. De kunde även göra kubikberäkningar och hade även något som liknade Pythagoras sats*. Så det var alltså en mycket högtstående civilisation i Sumer.

* Kvadraten på hypotenusan är lika med summan av kvadraterna på kateterna.

Du känner säkert till att judarnas stamfader Abraham kom från staden Ur i Kaldén. Under en lång tid trodde inte historikerna (i vanlig ordning) att staden Ur hade funnits på riktigt, men på 1920-talet grävde man fram den staden i södra Irak. Staden Ur var en del i det sumeriska riket. Den var absolut ingen primitiv stad. Där fanns tvåvåningshus med många rum. Där fanns t.o.m. avloppssystem i vissa hus. I staden Ur växte då Bibelns Abraham upp, eller strax utanför. Så här har vi ett typexempel på hur arkeologin bekräftar Bibelns historieberättande. Och sådant har hänt många gånger och händer fortfarande.

Epos - historieberättande epos på stentavlor

Enmerkar-eposet

En tidig sumerisk kung hette *Enmerkar*. Han härskade i staden *Uruk* i närheten av

floden Euftrat. Det var också han som grundlade den staden. Enmerkar skall enligt gamla skrifter ha härskat i 420 år, andra skrifter säger 900 år – vilket ju ligger i linje med de höga åldrarna som anges i början av Bibeln. Staden sägs ha varit en av de allra första städerna i världen. (En bild över åldrar på personerna från Adam till Jakob hittar du via [denna länk](#).)

Vad som är intressant i våra studier här är det s.k. *Enmerkar-eposet* som nämner ett land som man kallade *Dilmun*. I det landet skedde födelser utan smärta fram tills att personen *Enki* åt av vissa plantor och drabbades av förbannelser. Namnet *En-ki* är tvådelat där *En* betyder herre och *Ki* betyder jord – vilket då borde syfta på Bibelns Adam som ju var satt att råda över jorden.

Landet *Dilmun* var enligt lertavlan rent och ljust, lejon och lamm levde tillsammans, det fanns inga sjukdomar, och människorna talade ett och samma språk. Några andra lertavlor, de s.k. *Ebla-tavlorna* som är något yngre, nämner också Dilmun. Så här har vi fantastiska historiska uppgifter från en annan folkgrupp än judarna som vittnar om vår gemensamma historia – även om berättelser vanligen har en mer mytisk inramning.

Gilgamesh-eposet

Regenten *Enmerkar* var farfar till en annan känd sumerisk regent som hette *Gilgamesh*. Hans epos anses vara världens äldsta *litterära* verk. Det består av 12 lertavlor med kilskrift. I detta finns en berättelse om en gigantisk stormflod som kom över världen. Det berättas om personen *Utnapishtim* som bodde i en stad nära floden Euftrat. Han var en from och gudaktig människa som därför varnades av guden *Ea* och uppmanades att bygga ett husformat skepp, en ark, som han skulle räddas i tillsammans med sin familj och olika djur. Så stängde han inne sig i skeppet med familjen, djur och förnödenheter och väntade på att översvämningen skulle komma. Strax därpå kom den. Och när katastrofen var över berättas det att han släppte ut olika fåglar för att se om de kunde hitta torr mark någonstans. Så står det alltså i detta Gilgamesh-epos. Visst är detta likt Bibelns berättelse om syndafloden och Noa!?

Här följer ett kort utdrag från Gilgamesh-eposet:

"Riv ner (detta hus), bygg en båt!
Lämna ägodelar, sök ditt liv.
Avsvärj dig (världsliga) ting och håll själen vid liv!
Ombord på båten skall du ta allt levandes säd.
Båten som du skall bygga.
Hennes omfång skall mätas.
Hennes längd skall vara som hennes bredd.
Lik Apsu skall du segla henne.
Jag förstod, och jag sade till Ea, min herre:
'Min herre, vad du så har befallt
skall bli min ära att fullborda.' "
Skapelsen och Floden, s. 52, Vesa och Aila Annala

Ursprungliga berättelsen

I detta epos har vi alltså en berättelse från ett mycket tidigt folkslag som bär på ett minne från en händelse långt tillbaka i tiden. Självklart passar många forskare på att säga att Första Mosebokens författare stulit sin berättelse om syndafloden från epos av det här slaget. Men för mig är det uppenbart att Bibelns berättelse är den historiskt korrekta, den är dokumentär. Där finns så tydliga markeringar när det gäller händelser, orsaker, namn, årtal och många andra detaljer, precis så som en historieskrivare skulle dokumentera en verklig händelse. Så Moseböckerna är alltså rakt igenom *sakprosa*, en berättande, neutral och osmyckad text. Men berättelser som Gilgamesh-eposet är däremot mycket mer mytiska och utsmyckade. De har fått en stark inbladning av sådant som var aktuellt i det folkets trosuppfattning vid den tiden, som t.ex. polyteism, att gudarna stred mot varandra, osv.

En historiker vid namn *Kenneth A Kitchen* menade att:

"Enkla skildringar av händelser kan utgöra grunden till fantasifulla legender, **men inte tvärt om.**"

Arkeologin och Bibeln, s. 22, Clifford A. Wilson, 1980

Det är tydligen en regel för arkeologer i deras arbete. Det är tänkvärt!

Hur gammal är Första Moseboken?

P J Wiseman var en person som reste mycket i Mellanöstern och som studerade Första Mosebokens ursprung i förhållande till arkeologiska fynd. Han menade att skapelseberättelsen i Första Moseboken från allra första början var nertecknad,

inte bara på en utan på flera lertavlor, och att Mose senare förde över denna berättelse till papyrusrullar eller pergament. Man kan se det i hur texten är uppbyggd när det gäller ord, fraser och även rent litterärt. Stämmer detta finns ju all anledning att tro att Mose lertavlor var äldre än t.ex. sådana epos som vi precis tittat på. Detta stödjer då det vi vill tro, att skildringen i Första Moseboken är originalet och dokumentär.

Vid utgrävningarna på 70-talet av den forntida staden *Ebla* (söder om Aleppo) fann man ca. 20.000 lertavlor. I dem har man funnit stöd åt teorin om Första Mosebokens höga ålder och tillförlitlighet.

Här bör vi fundera över det faktum att arkeologer och historiker ofta rör sig med antaganden och hypoteser, men att sådant ofta förs fram som fakta i populärvetenskapliga tidskrifter och i annan media. Men hypoteser är vanligen grundade på ganska lite fakta. Därför måste dessa forskare hela tiden revidera sina hypoteser och teorier. Och vad jag känner till, så inträffar det **aldrig** att nya fynd gör att Bibeln minskar i trovärdighet, det är hela tiden tvärtom!

Vill du läsa mer om sådana här gamla folkberättelser om skapelsen och floden så vill jag rekommendera Vesa och Aila Annalas bok *Skapelseberättelsen och floden* som du kan ladda hem eller läsa via denna länk:

http://media.bibelfokus.se/docs/Skapelsen_och_Floden.pdf

Stenarna berättar

Merneptah-stelen

En *stèle* är en upprättstående sten med inskriptioner på – om nu inte den vält av någon anledning. En sådan sten ställde farao *Merneptah* upp i Egypten omkring år 1200 f. Kr, den s.k. *Merneptah-stelen*. I slutet av inskriptionen nämns Israels folk, och det är första gången det begreppet förekommer i egyptiska källor. Men intressant är **att** det nämns!

Mesa-stenen

En annan stele är *Mesa-stenen* som är från 850-talet f. Kr. På den omnämns strider mellan Israels kung *Omri* och Moabs kung *Mesa*. Detta står det även om i Bibeln i 2 Kon 3:4-5. Så här ser vi också tydligt hur arkeologin kan bekräfta Bibeln.

Salmanesers svarta obelisk

En ytterligare stele är den s.k. *Salmanesers svarta obelisk* som restes av *Salmaneser III* (han kallas också *Salmanassar*). Den här mannen var kung över Assyrien mellan åren 858–824 f.Kr. Hans stele har inskriptioner om hur kung *Jehu* i Israel kastar sig på marken inför Salmaneser och frambär Israels tribut. Jehu finns ju med i Bibeln, men just denna händelse är inte omnämnd i Bibeln, men den blir ett exempel på hur arkeologiskt material kan *komplettera* Bibelns historieberättande. Bibeln är ju inte en historisk dagbok utan ger oss nedslag i historiens viktigare händelser, sett ur den troendes perspektiv.

Vi skall titta på en sista stele som kallas

för *Hungersnöd-stelen*. Den är en stele med *egyptisk* inskription som berättar om farao *Djoser*. Han är känd för att ha byggt den första pyramiden i Egypten. I inskriptionerna på stelen får vi veta att landet drabbades av en **sjuårig** torka och hungersnöd som troligen började under Djosers 18:e regeringsår. Kungen anlät då sin mest trovärdige rådgivare som hette *Imhotep*. Denne Imhotep stod enligt inskriptionerna på stelen i kontakt med skapelseguden *Khnum*, och i en **dröm** fick han besök av denna gud som gav honom uppmaningen att återuppväcka dyrkandet av Khnum. Det ledde till att farao Djoser och Imhotep restaurerade ett förfallet Khnum-tempel. Det ledde i sin tur till att torkan och hungersnöden upphörde, och Imhotep blev sedan upphöjd till farao Djosers **närmaste man**.

Här har vi då tydliga likheter med Bibelns berättelse om Josef i Egypten som hjälpte farao att klara av en **sjuårig** period av torka och hungersnöd och som sedan blev upphöjd till **den andra i riket** efter självaste farao. Jämför man Bibelns årtalsangivelser med de som anges för farao Djosers rike, så stämmer det inte helt och fullt. Men på senare tid har en del börjat tänka om när det gäller dateringen av egyptiska epoker. Det kan tydligen vara så att vissa regeringstider delvis löpt omlott och att tideräkningen i dåtidens Egypten inte var rakt kronologisk. Så skulle arkeologerna anta att Josef och Imhotep är samma person, och även ta Bibelns tidsangivelser som ett riktmärke, då skulle deras teorier bli mycket mer intressanta, vågar jag påstå.

Babels torn

1 Mos 11:1-9: Hela jorden hade ett enda språk och samma ord. Men när människorna bröt upp och drog österut, fann de en lågslätt i Shinars land och bosatte sig där. De sade till varandra: "Kom, så slår vi tegel och bränner det!" Teglet använde de som sten, och som murbruk använde de jordbeck. Och de sade: "Kom, så bygger vi oss en stad och ett torn med spetsen uppe i himlen! Låt oss göra oss ett namn, så att vi inte sprids ut över hela jorden." Då steg Herren ner för att se på staden och tornet som människorna byggde. Herren sade: "Se, de är ett enda folk och de har ett enda språk. Detta är deras första tilltag, och härefter ska ingenting vara omöjligt för dem vad de än beslutar sig för. Låt oss stiga ner och förbistra deras språk, så att den ene inte förstår vad den andre säger." Så spred Herren ut dem därifrån över hela jorden, och de slutade bygga på staden. Den fick namnet Babel, eftersom Herren där förbistrade hela jordens språk, och därifrån spred han ut dem över hela jorden

Många forskare och vetenskapsmän har som bekant sett

Bibelns berättelse om Babels torn som en myt. Men så tidigt som 1920 hittade tyska arkeologer lämningar av ett torn byggt i tegel – precis så som det står i Bibeln att Babels torn byggdes. Anledningen till att de hittade lämningarna berodde på att det då var en ovanligt torr sommar som gjorde att vattnet i området torkade bort och att tornlämningen kom i dagen. Detta var kanske något som Gud ordnade med för att ge oss ytterligare arkeologiska fynd som bekräftar

Bibelns historiska berättelser.

Du kanske har sett målningar som skall föreställa Babels torn, och då är det vanligen runt. Men verklighetens Babels torn var tydligen kvadratisk. I den här delen av världen kallas sådana torn för *ziqqurater*.

Ganska nyligen har man hittat en lertavla som avbildar den

ziqqurat man hittade lämningar av 1920 och med ett tempel ovanpå. Den lertavlan bekräftar de mått som arkeologer hittade på en annan lertavla (Esagila-tavlan) redan på 1800-talet, men som de då ifrågasatte. Måtten på tornet skall ha varit 90x90 meter i basen och 90 meter högt.

På toppen av tornet skall det ha funnits ett tempel till den babyloniska avguden *Marduk*. Den här ziqquraten hade ett namn som var *Etemenanki*. Det betyder "Huset som är himmelens och jordens fundament". Det tycker jag leder tanken till Bibelns berättelse om Babels torn, där planen var att det skulle nå upp till himmelen från jorden.

Jag tittade på TV-programmet *Slaget om Babylons skatter* som Vetenskapens värld sände den 23 januari i år (2022). Där var det en vetenskapsman som sa så här om Babels torn: "Det som man trodde var en myt visade sig vara verkligt". Det är ett ganska häpnadsväckande uttalande från en vetenskapsman, och dessutom i ett vanligt TV-program på SVT.

Området där Babels torn byggdes kallar man ofta för

Mesopotamien. Det är ett grekiskt ord som betyder "landet mellan de två floderna" och det syftar då på floderna Eufrat och Tigris. I detta område stod som sagt civilisationens vagg. Men när vi tänker på just Babels torn och språkföribistringen där, då är det intressant att känna till att det talades väldigt många **olika** språk i det här mycket begränsade området, språk som skilde sig avsevärt från varandra. Det är därför intressant att språkforskare har svårt att förklara hur alla språk har uppkommit eftersom de skiljer sig så otroligt mycket

från varandra; mellan många språk finns inget som helst släktskap. Det går alltså inte att säga att alla språk liksom evolutionerat fram från något slags urspråk. Så detta stödjer också Bibelns berättelse om Babels torn.

En annan intressant sak med Babels torn, den första *ziqquraten*, det är att det helt klart stått som modell för många andra ziqqurater ute i världen. Så när människorna spreds ut över världen tog de med sig idéerna om hur man kunde bygga denna typ av torn. Dessa finns bland annat i:

Egypten som pyramider

Buddhisttempel i Asien

Aztektempel i Centralamerika

Mayatempel i Centralamerika

Ser du likheten mellan tornen ute i världen och "originalet" i Babel?

Babels torn (en rekonstruktion av hur det troligen såg ut)

Inte minst är ju tornen från Centralamerika förvånansvärt lika Babels torn. Så även detta vittnar om att människorna spreds ut över jorden efter händelsen med Babels torn.

Babels torn och fossila bränslen

Och här skall jag göra en liten urspårning från huvudtemat med tre tankeväckande saker som har med Babels torn att göra. Det här är lite äldre skåpmat som jag tagit upp tidigare.

Tänk vad oerhört mycket biologiskt material, så som växter, djur och människor, som begravdes under syndafloden. Det var faktiskt detta som blev till råolja, gas och kol under de tusentals år som gått. Det är därför vi kallar detta för *fossila bränslen*.

Det står i Bibeln att de använde jordbeck mellan stenarna när de byggde Babels torn. Jordbeck kan man också kalla för asfalt. Så när man tog upp denna svarta gegg, så var det alltså resterna av den gamla syndiga världen som hade begravts under syndaflodens framfart. Men det bygget gick ju inte något särskilt bra.

På samma sätt är det när vi idag pumpar upp olja och gas och bryter stenkol, då plockar vi upp resterna av den gamla syndiga världen från före floden. Men tänk hur mycket elände, miljöförstöring och krig det blivit när vi tar upp detta! Det går inte heller så bra - även om vi fått tillväxt och välstånd så klart - men till vilket pris? Det tål att fundera på....

Babels torn och missionsbefallningen

En annan sak jag vill dela som har att göra med Babels torn, det är det som vi kan

kalla "ett strävande efter enhet och sammanhållning". Vi skall läsa från 1 Mos 9:1:

"Gud välsignade Noa och hans söner och sade till dem: 'Var fruktsamma, **föröka er och uppfyll jorden.**' "

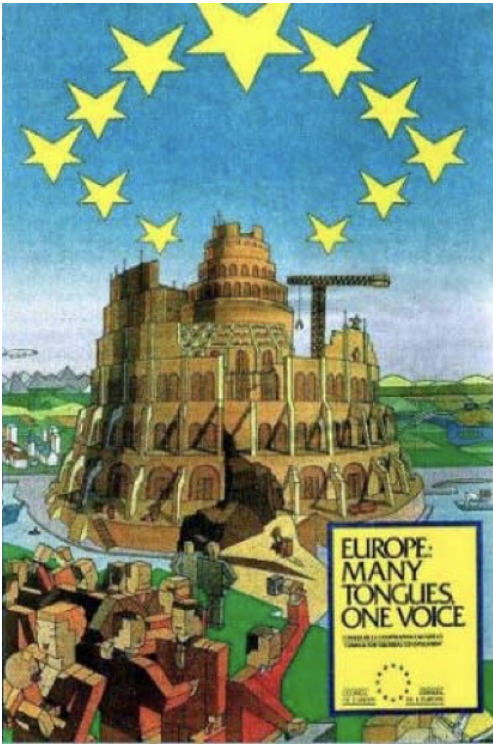
Det här kan vi kalla för "Noas missionsbefallning". Gud ville alltså att människorna skulle sprida ut sig över jorden efter floden, och föröka sig där. Men vad gjorde man? Jo, man samlades på ett ställe och byggde ett avgudatempel till sin egen ära. Men Gud satte alltså stopp för detta projekt genom *språkförbistringen*. Och på grund av den misstänksamhet och det främlingskap som språkförbistringen skapade så flyttade människorna ut i olika språkgrupper över jorden. Gud fixade till utspridandet trots att människorna inte följde hans uppmaning till dem. Vad var det i grunden som åstadkom detta? Jo, splittring!

Men vi kristna har också fått en missionsbefallning som handlar om att vi skall **gå UT i världen och föröka oss**, alltså den troende skaran. Lite likt "Noas missionsbefallning". Men vad gör vi vanligen? Jo, vi håller oss till varandra och bygger våra tempel. Värsta exemplet på det är väl katedraler och megakyrkor. Och kan det då vara så att Gud även i detta fall ibland sänder splittring för att driva oss UT med evangeliet? Det tål att tänka på, för Jesus sa ju att han hade kommit med just *splittring*, inte med fred. (Luk 12:51)

Babels torn och EU

En sista och ganska häpnadsväckande sak jag vill dela som har med Babels torn att göra, är det som EU står för. Hela det projektet är också ett slags Babels torn eftersom det handlar om att gå samman mer och mer. Tycker du att det är lite tufft sagt, så skall vi se på vad EU själva säger.

Här ser du en affisch som EU gav ut för nu ganska många år sedan med en bild av Babels torn på. På den står det: "Europa: många språk, en röst". Affischen har alltså inte enbart en referens till tornet utan även till problemet med de många språken. Så visst är EU medvetet om att man bygger på ett slags nytt Babels torn.

Förebilden till denna affisch är en målning av Peter Bruegel från år 1563 som just skall föreställa Babels torn. Likheten mellan tornen är ju slående. Och lägg märke till att EU lagt till en byggnadskran i tornet i sin affisch; man bygger alltså vidare på tornet!

Men det är också häpnadsväckande att EU även låtit Babels torn stå som modell när man byggde parlamentsbyggnaden i Strasbourg. Den ser ju också ut att inte vara helt klar, men man bygger vidare.

Så visst är EU ett slags pågående Babels torn-projekt, det menar de ju faktiskt själva! Det här kan göra en bibeltroende lite fundersam. Mer än så här tycker jag inte man skall fördjupa sig i detta, men det bör kalla oss till att hålla ögonen öppna och sinnet vaket. Och då är faktiskt **bibelkunskaperna** det allra viktigaste! Inte YouTube-filmer!

Noas ark

Nu skall jag avsluta med lite fakta och tankar kring Noas ark.

Var Noas ark på riktigt?

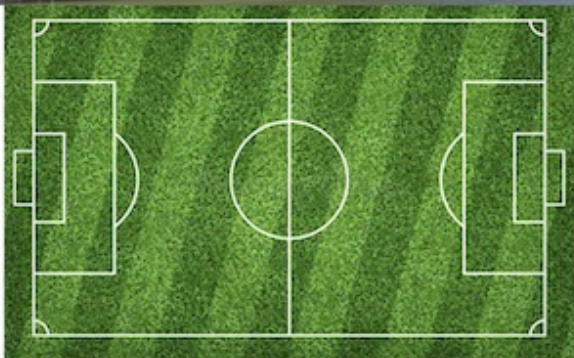
Många har undrat om berättelsen om Noas ark verkligen är sann historia. Var det rimligt att ta med så många djur på en ark? Var det möjligt att bygga en så stor sjöfarkost vid den tiden? Ibland ser vi en sådan här lite förlöjligande bild av arken. Men så såg den inte ut.

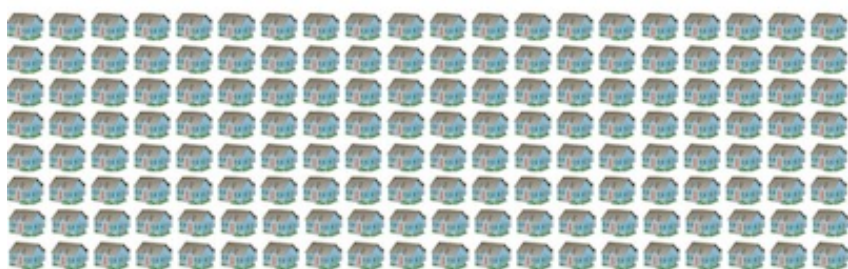
Vi skall fortsätta med att titta på hur stor arken var enligt Bibelns uppgifter.

1 Mos 6:15: "Den ska vara trehundra alnar lång, femtio alnar bred och trettio alnar hög."

En aln var vid den tiden ca. 52 cm. Detta gör att arken var ungefär 155 m lång, 25 m bred, 15 m hög. Moderna lastfartyg byggs ofta efter liknande proportioner för att de är perfekta för att fartygen skall kunna flyta säkert. Hur stort är då detta? Arken var alltså ungefär 155 m lång och en fotbollsplan är ca. 110 meter lång. Arken var alltså gigantiskt stor!

Om vi tänker oss att Noa också byggde olika våningar, eller däck inne i arken och att de i snitt var 3 meter höga, då hade han plats med 5 våningar. Beräknar man sedan ytan i hela konstruktionen så hade arken en yta på 19375 m^2 . Hur stort är det? Det är ungefär lika mycket som 160 st medelstora villor på 125 m^2 . Så visst fanns det gott om plats!

Hur fick djuren plats?

Nu kanske du tänker att elefanter och giraffer behöver mer än 3 meter på höjden, men vore jag Noa så skulle jag inte tagit med fullvuxna djur. Sedan kanske du tänker att man ändå inte får plats med alla sorters djur. Men när det gäller detta tror de flesta bibeltroende forskarna att Noa bara tog med sig honor och hanar av

varje **ursprunglig art**, alltså ett par av urhästen, ett par av urhunden, ett par av urkatten osv. Och ifrån dessa ursprungliga djur har sedan olika varianter vuxit fram, som varg, hund, räv, mfl ifrån urhunden, osv. Man kanske kan jämföra detta med hur otroligt många olika hundsorter människan avlat fram från en ursprunglig hund. Det samma gäller för katter, kor, hästar, får, höns, osv. Så det finns – och inte minst fanns – i djurens gener en möjlighet till en otroligt stor variation och artrikedom. Alltså behövdes inte den enorma mängden av djurindivider som vi tror.

Tog Noa med dinosaurier på arken?

Är inte dinosaurier gigantiska? Här måste man komma ihåg att reptiler växer under hela sin livsperiod, så riktigt gamla exemplar är då enormt stora. Och eftersom människan levde väldigt länge före floden, så gjorde säkert djuren det också. Dessutom var inte dinosaurier jättestora när de kläcktes ur sina ägg.

Ett ägg från en Tyrannosaurus Rex är inte större än ett strutsägg. Så Noa var säkert klok nog att ta med unga och små individer. Eller så tog han bara med några ägg? Men det är mindre troligt, för hur skulle han då vara säker på att få med både en hona och hane? Men utifrån detta är det rimligt att tro att det levde dinosaurier av olika slag även efter floden. De kan sedan ha gett upphov till s.k. "folksagor" om drakar och andra bestar. Det pratade jag om förra gången jag var i Moholm (länk i slutet av denna sida).

Hur lång tid hade Noa på sig att bygga arken?

Noa hade möjligen maximalt 76 år på sig att bygga på arken. Det kan man beräkna utifrån sönerns ålder och att de hade var sin hustru med sig på arken. Men det kan så klart ha tagit mindre tid än 76 år. Noa måste ha haft en mängd släktingar och vänner som kan ha hjälpt honom. Han kan även köpt hjälp. Dessutom bör ju sönerna ha hjälpt till. Och utifrån 1 Mos 4:22 förstår vi att människan vid den tiden hade tillgång till redskap av både järn och koppar. Så

verktyg var inte ett problem.

Vart tog arken vägen?

Om du har hört att man hittat Noas ark så stämmer inte det. Det har funnits en del oseriösa "kristna" upptäcktsresande som gjort anspråk på detta, men det handlar då om rena lurendrejerier. En av de värsta var en man vid namn Ron Wyatt. Han var sjundedagsadventist, men blev utesluten ur sitt samfund på grund av alla falska påståenden.

En mycket trolig orsak till att arken inte återfunnits och finns kvar är att Noas familj, barn, och barnbarn osv så klart tog vara på virket för att bygga både hus och byar. Till en början fanns ju knappast några träd alls att använda till husbyggen. Kanske flöt det omkring en del trädstammar, men det hade ju varit mycket arbete med att ta upp dessa och göra virke av dem. Så bäst och enklast måste ha varit att ta virke från arken. Kanske de även eldade med virke från arken, för eld var ju ett måste. Blev det sedan något kvar av arken så har så klart drygt 4000 år gnagt sönder det.

Nu avrundar vi med att titta på två bilder på en s.k. *replika* man byggt av Noas ark i Williamstown i Kentucky, i USA. Man har faktiskt byggt den i full skala. Vilket underbart projekt DETTA är! Om Noas ark var så här båtformad vet vi inte, men det är fullt möjligt eftersom människan tidigt kunde bygga mycket avancerade båtar. Men här är det storleken som är det intressanta - och imponerande!

/Lennart

Källor

Material i denna text är främst hämtat ur böckerna:

Arkeologin och Bibeln – Clifford A. Wilson, 1980

Men Bibeln hade rätt – Werner Keller, 1958

Skapelsen och Floden – Vesa och Aila Annala, 2000

Läs/lyssna vidare

Från föreläsningar i Moholm 2016

- [Var har vi vårt ursprung? Del 1: Kan man tro på skapelse?](#)
- [Var har vi vårt ursprung? Del 2: Kan man tro på evolution?](#)

Övrigt

- [Hur gammal är skapelsen enligt Bibeln? När kom Noas flod?](#)
- [Släktleden i Bibeln - från Adam och framåt](#)
- [Skapelsetro kontra evolutionstro - lista i BibelFokus med mycket material inom ämnet](#)
- Har du gott om tid och har ett brett intresse så finns massor av bra filmer (på engelska) om skapelsen, floden, tiden efter floden, evolutionsläran, osv [via denna länk](#).